

Nr 25.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina för verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall; given Stockholms slott den 4 januari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

Skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall äges av föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina.

Med anledning av en av styrelsen för nämnda förening — vilken styrelse jämväl utgör styrelse för ifrågavarande skyddshem — i skrivelse den 31 oktober 1935 gjord framställning föreslog Kungl. Maj:t i proposition den 31

januari 1936, nr 62, att riksdagen måtte medgiva, att föreningen finge under budgetåret 1935/1936 till uppehållande av verksamheten vid skyddshemmet åtnjuta ett tillfälligt driftbidrag av 38,000 kronor, att utgå av femte huvudtitelns förslagsanslag till skyddsuppfostran.

Riksdagen biföll propositionen (skrivelse nr 75), varefter det medgivna bidraget ställdes till föreningens förfogande.

Nämnda proposition innehåller en utförlig redogörelse rörande skyddshemets dåvarande ställning inom skyddshemsorganisationen. Till denna redogörelse tillåter jag mig hänvisa. Här vill jag blott tillägga, dels att jämlikt statsmakternas år 1936 fattade beslut ifrågavarande skyddshem sedan den 1 juli 1936 allenast mottager psykiskt abnorma elever, dels att jag jämlikt Kungl. Maj:ts den 23 oktober 1936 givna bemyndigande tillkallat tre sakkunniga för att inom socialdepartementet och i samråd med skyddshemsinspektören biträda med utredning rörande nämnda skyddshem ävensom att nämnda sakkunniga antagit benämningen 1936 års Hallutredning.

I skrivelse den 13 november 1936 har *styrelsen för föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina* hemställt om bidrag av statsmedel för uppehållande av verksamheten under budgetåret 1936/1937.

Styrelsen erinrar till en början om de allmänna bestämmelserna i kungörelsen den 8 maj 1925 (nr 131) om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. med däri gjorda ändringar. På grund av dessa bestämmelser äger styrelsen att för skyddshemselev uppbära årligt statsbidrag, om eleven uppfostras inom skyddshemmet, med 200 kronor och, om han uppfostras utom detsamma, med 50 kronor, eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått. Vidare äger styrelsen att av vederbörande barnavårdsnämnd uppbära årlig skyddshemsavgift för skyddshemselev, vilken avgift utgår med 1,000 kronor, om eleven uppfostras inom skyddshemmet, och för elev som uppfostras utom detsamma, med 300 kronor eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått efter avdrag av statsbidraget.

Styrelsen erinrar, att föreningen — förutom berörda bidrag — under en följd av år erhållit ekonomiskt understöd av staten i olika former samt lämnar i detta sammanhang en översikt beträffande föreningens nuvarande ekonomiska mellanhavanden med staten.

Rörande de *lån*, som föreningen vid olika tillfällen uppburit av staten, hänvisar styrelsen till följande sammanställning.

Lån enligt brev	Lånebelopp Kronor	Räntefot %
12/6 1925	125,000	5
29/6 1926	350,000	5
24/5 1929	100,000	5
20/6 1930	75,000	5
	<hr/> Summa kronor 650,000	

Till säkerhet för ifrågavarande lånebelopp å sammanlagt 650,000 kronor hade föreningen, anför styrelsen, avlämnat i skyddshemmets fastigheter meddelade in-teckningar till lika stort belopp. Den årliga räntan å statslånen upp-ginge till $(0.05 \times 650,000)$ 32,500 kronor.

Staten betalade, fortsätter styrelsen, en årlig *hyra* till föreningen för vissa av de såsom förläggningslokaler för elever anordnade byggnaderna. Storleken av dessa hyresbelopp hade ställts i förhållande till vissa av de belopp, som föreningen enligt vad förut angivits erhållit såsom lån av staten.

Beträffande hyresbeloppen åberopar styrelsen följande sammanställning.

Brev	Låne- belopp Kronor	Belopp, varå hyra beräknas Kronor	Procent- tal	Hyres- belopp Kronor
12/6 1925.....	125,000	125,000	7	8,750
29/6 1926.....	350,000	350,000	7	24,500
24/5 1929.....	100,000	—	—	—
20/6 1930.....	75,000	50,000	7	3,500
				<hr/> Summa kronor 36,750

Föreningen upp-bure, framhåller styrelsen i anslutning härtill, årligen i hyreshjälp av staten 36,750 kronor. Denna hjälp utginge emellertid endast under förutsättning, att de lokaler, för vilka hyran utginge, användes som elev-förläggningar. Förläggningarna vore inalles fem, benämnda Strandhem, Tom-tebo, Storgården, Holmia och Hågakolonien. Då emellertid Hågakolonien komme att hållas stängd under en del av budgetåret 1936/1937, kunde hyres-bidraget för nämnda budgetår icke beräknas högre än till 30,800 kronor.

Styrelsen erinrar härefter, att föreningen upp-bure *ersättning för obelagda platser*. Denna ersättning, anför styrelsen, avsåge endast de två för kropps-ligt sjuka och psykiskt undermåliga elever ursprungligen reserverade elev-hemmen Holmia med 30 platser och Hågakolonien med 25 platser. Ersätt-ningen hade bestämts till vid Holmia 500 kronor och vid Hågakolonien 700 kronor för varje obelagd plats, allt för år räknat. Ersättning utginge endast för de tider av året, då plats icke vore belagd. Enär antalet ifrågavarande elever befunnit sig i ständig ökning, hade ersättningsbeloppet för obelagda platser efter hand minskats. Under budgetåret 1935/1936 hade ersättningen stannat vid 3,600 kronor. För innevarande budgetår kunde densamma beräk-nas till 2,000 kronor.

Föreningen äger vidare upp-bära ett särskilt *avlöningsbidrag*. Styrelsen an-för beträffande detta bidrag, att detsamma enligt Kungl. Maj:ts brev den 20 juni 1930 skulle utgå med tillhoppa 41,100 kronor. Rörande de befattnings-havare, för vilkas avlöning bidraget vore avsett, hade Kungl. Maj:t vid olika tillfällen medgivit jämkningar, varför den i nämnda brev återgivna förteck-ningen icke vidare vore i alla avseenden tillämplig. Styrelsen hade därför upp-gjort följande förteckning rörande avlöningsbidragets fördelning å olika be-fattningshavare under innevarande budgetår.

	Kronor
1 direktör	7,140
1 assistent (under 11 månader)	4,710
1 predikant	720
1 agronom	4,260
1 lärare, tillika gymnastik- och idrottsledare (under 3 månader)	990
1 avdelningsföreståndare	3,240
3 avdelningsförmän	5,940
1 avdelningsföreståndarinna för specialavdelningen för själsligt undermåliga elever	2,220
1 föreståndarinna för skyddshemets sjukavdelning	1,980
	Summa kronor 31,200

Föreningen hade alltså, anför styrelsen sammanfattningsvis, att för innevarande budgetår till staten betala 32,500 kronor såsom ränta å lån, medan föreningen under samma tid från staten uppbure hyra med 30,800 kronor och avlöningsbidrag med 31,200 kronor. Till dessa fasta inkomster från staten komme vidare de rörliga, nämligen ersättning för obelagda platser samt — på sätt förut nämnts — statlig skyddshemsavgift med 200 respektive 50 kronor per elev och år.

Beträffande elevantalet vid skyddshemmet och dess inverkan på skyddshemets ekonomi har styrelsen härefter anför följande.

Under det att medeltalet elever tidigare utgjort 135 eller mera, hade samma siffra under våren 1935 sjunkit till 130. Minskningen hade under budgetåret 1935/1936 fortsatt i sådan grad, att medeltalet elever därunder nedgått till omkring 100. För det dåvarande vore 77 elever intagna, varav dock 22 beräknades lämna skyddshemmet under kalenderåret 1936. Tillströmningen av elever kunde för framtiden beräknas bliva mindre än tidigare, eftersom Hall efter den 1 juli 1936 endast mottoge psykiskt abnorma elever. Styrelsen hölle före, att medeltalet elever för budgetåret 1936/1937 icke kunde beräknas till högre antal än 70. Då skyddshemets utgifter och inkomster kunde bringas i jämvikt endast vid ett medeltal av minst 135 elever, kunde det förutses, att för sistnämnda budgetår skulle uppkomma ett avsevärt underskott.

Styrelsen har beräknat skyddshemets utgifter och inkomster för budgetåret 1936/1937 på sätt framgår av följande förslag till utgifts- och inkomststat för hemmet under nämnda budgetår.

<i>Utgifter:</i>	Kronor
Avlöningar (inkl. dyrtidstillägg)	100,900
Omkostnader för styrelse, revision m. m.	3,000
Pensionsavgifter	2,700
Pensioner	3,000
Byggnader	13,600
Inventarier (inkl. avskrivning)	5,000
Utspisning	19,200
Bränsle och lyse	21,000
Beklädnad och utrustning m. m.	14,500
Renhållning	3,000
Hälsa- och sjukvård	6,000
Flitpenningar till elever	2,500
Försäkringar	4,000

	Kronor	Kronor
Allmänna omkostnader	14,000	
Räntor å andra skulder än statslån	1,600	214,000
Räntor å statslån		32,500
		<hr/>
Säger utgifter kronor		246,500

Inkomster:

Befattningshavares pensionsavgifter	1,350	
Ersättning för personalbostäder	10,000	
Överskott å jordbruket	25,000	
Diverse inkomster	1,500	37,850
Elevavgifter från kommuner:		
70 elever å 1,000 kronor	70,000	
30 elever utom skyddshemmet å 180 kronor	5,400	
Beklädnadsbidrag (25 elever å 150 kronor)	3,750	79,150
Statlig skyddshemsavgift:		
70 elever å 200	14,000	
30 elever utom skyddshemmet å 50 kronor	1,500	15,500
Övriga bidrag av staten:		
Avlöningsbidrag	31,200	
Hysesbidrag	30,800	
Tomplatsersättning	2,000	64,000
		<hr/>
		196,500
Underskott		50,000
		<hr/>
Säger inkomster kronor		246,500

Till motivering av vissa av de i statförslaget upptagna posterna har styrelsen anfört bland annat.

För att nedbringa utgifterna hade styrelsen i samråd med skyddshemsinspektören beslutat vidtaga åtgärden att omkring den 1 december 1936 stänga Hågakolonien och överflytta eleverna vid Hågakolonien till elevhemmet Tomtebo, som hade stängts hösten 1935 men nu åter skulle öppnas. Därigenom komme samtliga elever att förläggas till de tre vid huvudanstalten befintliga elevhemmen Storgården, Tomtebo och Holmia. Detta medförde besparingar å utgiftsposterna för avlöningar, belysning, renhållning m. m.

Posten till utspisning påverkades i särskild grad av den minskade beläggningen. Med ett beräknat dagportionspris av omkring 75 öre hade den sammanlagda kostnaden för utspisning kunnat sättas till 19,200 kronor.

Posten till beklädnad och utrustning m. m. av elever vid utskrivning, i vilken post inginge även utackorderingsbidrag m. m. för villkorligt utskrivna, bleve numera proportionsvis högre än förr. Många av de psykiskt abnorma eleverna kunde nämligen icke utan ekonomiskt stöd från skyddshemmet reda sig utom skyddshemmet. — Till följd av klienteletts sammansättning bleve också kostnaderna för hälso- och sjukvård högre än vad tidigare varit fallet.

Med hänsyn till erfarenheterna under föregående budgetår hade kostnaderna för bränsle och lyse måst i jämförelse med staten för budgetåret 1935/1936 höjas med 3,500 kronor eller till 21,000 kronor.

Beträffande avlöningarna kunde styrelsen i stort sett åvägabringa besparingar, endast i den mån befattningshavare avflyttade. I sådant hän-

seende ville styrelsen meddela, att befattningen som lärare, tillika gymnastik- och idrottsledare, ävensom en förmansbefattning numera indragits. Genom stängande av elevhemmet Hågakolonien kunde befattningen som kokerskebiträde därstädes indragas. Den besparing, som därigenom uppkomme, motvägdes emellertid av den kostnadsökning, som föranleddes av att styrelsen nödgades anställa ett sjukvårdsbiträde å sjukavdelningen. Tidigare hade vissa elever kunnat biträda sjuksköterskan med tillsyn och handräckning m. m. å sjukavdelningen; med den försämring av elevmaterialet, som inträtt, vore en sådan anordning emellertid icke längre försvarlig. I jämförelse med föregående budgetår hade posten till avlöningar emellertid kunnat nedbringas med omkring 10,000 kronor.

Vad inkomsterna beträffade, medförde en medelbeläggning av 70 elever en stark minskning i fråga om inkomstposterna för elevavgifter och statliga skyddshemsavgifter. Styrelsen hade vidare i det föregående påpekat, hur den minskade beläggningen medförde minskning av statsbidraget till avlöningar och av hyresersättningen. Eftersom styrelsen avsåg att i stor omfattning sälja skogsprodukter m. m., hade styrelsen ansett sig kunna beräkna överskottet å jordbruket till 25,000 kronor.

Till täckande av den brist å 50,000 kronor, som enligt detta stattförslag uppkomme å driften, saknade — framhåller styrelsen — föreningen alla medel. Föreningens tillgångar utgjordes av lantegendomen Hall med därå uppförda byggnader samt av inventarier. Lantegendomen vore bevillningstaxerad till 332,900 kronor, i vilken summa de egentliga anstaltsbyggnaderna ej inräknats. Statsverkets in-tecknade fordran uppginge som nämnts till 650,000 kronor. Att under sådana förhållanden erhålla lån i banker eller andra icke statliga penninginrättningar vore utsiktslöst. Styrelsen hade därför ingen annan utväg än att hos Kungl. Maj:t hemställa om ett tillfälligt driftbidrag för budgetåret 1936/1937 av 50,000 kronor.

Över styrelsens framställning hava utlåtanden avgivits av statens inspektör för fattigvård och barnavård, efter hörande av skyddshemsinspektören, den 25 november 1936, av statskontoret den 2 december 1936 och av 1936 års Hallutredning den 9 i sistnämnda månad.

Skyddshemsinspektören har inledningsvis framhållit det mindre lämpliga i att en framställning av ifrågavarande slag gjordes, sedan så gott som halva budgetåret förflutit. Därigenom kunde de granskande myndigheternas eventuella förslag till nedbringande av omkostnaderna i bästa fall realiseras först under senare halvåret och förlorade därmed en stor del av sin betydelse. För den händelse likartade framställningar komme att göras under de närmaste åren, syntes det önskvärt, att Hallstyrelsen i god tid före budgetårets ingång till socialdepartementet inlämnade sitt stattförslag, varigenom departementet sattes i tillfälle att i tid påkalla de ändringar, som kunde anses vara nödvändiga.

Beträffande det föreliggande stattförslaget har skyddshemsinspektören yttrat sig på följande sätt.

Enligt stattförslaget beräknades utgifterna till 246,500 kronor och medeltalet elever till 70. Detta innebure, att vårdkostnaden per elev och år beräknades till omkring 3,500 kronor. Frånräknade man sådana utgifter, som ej direkt befrämjade värden av de nu intagna eleverna, såsom pensioner, räntor

och husens underhåll, bleve ändock vårdkostnaden omkring 2,800 kronor per elev och år. Vid en jämförelse med en till sin uppgift likartad institution, statens uppfostringsanstalt å Salbohed, funne man, att motsvarande kostnad där uppginge till 1,386: 71 kronor eller icke ens till hälften av den beräknade vårdkostnaden å Hall. Att nu ingå på orsakerna till de abnormt höga vårdkostnaderna därstädes torde vara onödigt, då de tidigare framhållits.

I ett den 4 juni 1936 avgivet yttrande över Hallstyrelsens utredning rörande nedbringande av vårdkostnaderna å skyddshemmet hade inspektören framhållit svårigheterna att för närvarande taga ställning till denna fråga och hemställt om en skyndsamt statlig utredning i syfte dels att nedbringa kostnaderna dels och att anpassa organisationen efter skyddshemmets nya och mera enhetliga uppgifter. Då en sådan utredning under den närmaste tiden komme att påbörjas, ansåge sig inspektören icke böra föreslå några organisatoriska förändringar av skyddshemmets verksamhet för att därigenom eventuellt nedbringa den begärda anslagssumman.

Vid en detaljgranskning av de olika posterna i omkostnadsstaten framginge, att samtidigt med att förslag framlades om nedläggande av Hågakolonien för att därigenom göra vissa besparingar, bland annat nedbringande av kostnaderna för belysning och renhållning, föresloges en höjning av posten bränsle och lyse med icke mindre än 3,500 kronor mot föregående år. Ifrågasättas kunde om icke utgifterna för bränsle, lyse och renhållning borde beräknas till samma belopp som för föregående budgetår eller 20,500 kronor. Kostnaderna för byggnadernas underhåll jämte inventarier hade upptagits till 18,600 kronor. Med hänsyn till nämnda utredning, som även berörde lokalernas användning och eventuella förändring, torde det vara ur ekonomisk synpunkt lyckligt, om stor återhållsamhet iakttoges under de närmaste åren, när det gällde byggnadernas underhåll. Inspektören ville därför föreslå, att den beräknade kostnadssumman för detta ändamål minskades till 10,000 kronor. Skulle mera omfattande reparationsarbeten behöva igångsättas under budgetåret, som ej kunde bekostas av det föreslagna anslaget och som vore av den art, att de, om de ej nu komme till stånd, skulle senare medföra större kostnader, syntes anmälan därom böra göras till socialdepartementet.

En utgiftspost, benämnd allmänna omkostnader, hade upptagits till 14,000 kronor. Då det ej angivits, vad som avsåges med dessa kostnader, kunde man ej taga ställning till behovet av desamma med mindre en specifikation av posten lämnades. Vad beträffade avlöningarna hade styrelsen själv föreslagit, att kokersketjänsten å Håga skulle indragas, vilket medförde en avlöningsminskning på omkring 1,440 kronor. Ifrågasättas kunde, om icke även biträdestjänsten å Holmia borde kunna indragas, detta med hänsyn till att det numera ej borde bereda någon svårighet att låta Holmia-eleverna intaga sina måltider i en av de i köksbyggningen befintliga matsalarna. Genom en sådan åtgärd torde det huvudsakligaste arbetet för biträdet bortfalla.

Enligt skyddshemsinspektörens uppfattning borde i förhållande till statförslaget skyddshemmets utgifter kunna nedbringas med sammanlagt 15,000 kronor för år räknat. Då de föreslagna kostnadsminskningarna ej kunde komma till stånd förrän under senare delen av innevarande budgetår, kunde emellertid besparingen för detta budgetår ej uppskattas till högre belopp än 7,500 kronor.

Styrelsen hade beräknat överskottet å jordbruket till 25,000 kronor. Däri hade då även medräknats vinst å planerad skogsavverkning. Inspektören hade i sistnämnda hänseende rådfört sig med styrelsens sakkunnige i skogsvårdsfrågor, som förklarar sig anse det möjligt att under innevarande budgetår genom avverkningar å Hall uttaga omkring 30,000 kronor netto, utan att därigenom återväxten äventyrades. Efter ytterligare samråd med jordbruks-

inspektören å Hall ville inspektören dock icke räkna med högre inkomst genom skogsavverkning än 20,000 kronor. Vad det egentliga jordbruket beträffade, torde även därifrån kunna påräknas högre inkomst, än styrelsen beräknat. Efter samråd med såväl jordbruksinspektören som den jordbruks-tekniskt sakkunnige ledamoten i Halls styrelse ansåge inspektören det försvarligt att räkna med en vinst från jordbruket av 15,000 kronor. Inspektören, som även rådgjort med sistnämnda båda personer om lämpligheten av en mindre reduktion av den nuvarande kreatursbesättningen, ansåge sig dessutom med stöd av därvid erhållna uppgifter kunna förorda, att denna besättning nedbringades med 12—15 djur till omkring 90 djur. Detta skulle medföra en ytterligare vinst för jordbruket av omkring 7,500 kronor.

Under förklaring att sålunda under innevarande budgetår utgifterna vid Hall borde utan större svårigheter kunna nedbringas med 7,500 kronor ävensom inkomsterna därstädes syntes kunna höjas med 17,500 kronor, har skyddshemsinspektören tillstyrkt, att det begärda driftbidraget å 50,000 kronor måtte reduceras till 25,000 kronor.

Statens inspektör för fattigvård och barnavård har till alla delar anslutit sig till de synpunkter och förslag, vilka framförts av skyddshemsinspektören.

Jämväl *statskontoret* tillstyrker skyddshemsinspektörens förslag. Ämbetsverket hemställer, att det belopp av 25,000 kronor, som enligt skyddshemsinspektörens uppfattning skulle såsom tillfälligt statsbidrag behöva ställas till ifrågakarande skyddshems förfogande, måtte — såsom tidigare skett i liknande fall — få bestridas från det å riksstaten under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skyddsuppfostran.

Slutligen har *1936 års Hallutredning* uttalat sig sålunda.

De sakkunnigas uppdrag ginge ut på att verkställa en ingående utredning beträffande åkerbrukskolonien Halls förhållanden. Givetvis vore det av synnerlig vikt, att under provisorietiden verksamheten vid anstalten på ett tillfredsställande sätt kunde upprätthållas samt att ingenting av värde för anstalts framtida användning ginge till spillo. Anstaltsstyrelsens framställning gäve vid handen, att för den tid, varom nu vore fråga, ett driftbidrag av statsmedel vore erforderligt. I nuvarande läge ansåge sig emellertid de sakkunniga ej hava möjligheter att ingående bedöma storleken av det belopp, som ofrånkomligen vore för ändamålet nödvändigt. De sakkunniga hade emellertid — utan att taga ställning till detaljerna i skyddshemsinspektörens yttrande — fått den uppfattningen, att den av skyddshemsinspektören föreslagna och av statskontoret tillstyrkta nedprutningen av anslaget till 25,000 kronor vore möjlig att genomföra, varför de sakkunniga ville tillstyrka ett extra driftbidrag å nämnda belopp.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av det föregående har nyligen igångsatts en utredning rörande förhållandena vid åkerbrukskolonien Hall. Vartill denna utredning kan leda, är i närvarande stund icke möjligt att bedöma. Då det emellertid är uppenbart, att verksamheten vid skyddshemmet icke kan upprätthållas under budgetåret 1936/1937 utan tillfälligt driftbidrag från statsverkets sida, är jag beredd att jämväl för nämnda budgetår tillstyrka ett sådant bidrag.

Vad angår bidragsbeloppet, synes mig detsamma med hänsyn till vad skyddshemsinspektören anfört kunna begränsas till 25,000 kronor. Beloppet

torde lämpligen, på sätt för budgetåret 1935/1936 gällt beträffande motsvarande driftbidrag, böra gäldas från femte huvudtitelns förslagsanslag till skyddsuppfostran. För bidragets åtnjutande torde böra gälla de villkor, Kungl. Maj:t finner skäl föreskriva.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina må under budgetåret 1936/1937 till uppehållande av verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall åtnjuta ett tillfälligt driftbidrag av 25,000 kronor, att utgå av femte huvudtitelns förslagsanslag till skyddsuppfostran.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Viking Nilsson.
